

# TOEKOMSTBEELD 1 (KAMPEN 2050)

Een sterk netwerk van groen (zoals bomen en struiken) en sloten helpt water op te vangen in het buitengebied. Langs dit netwerk ontstaan wandelroutes, zoals klompenpaden. Dit netwerk ontstaat door oude elementen van het landschap weer terug te brengen, zoals oude bomenlanen.

Het initiatief voor projecten die duurzame energie opwekken ligt bij inwoners, ondernemers en boeren zelf. De gemeente ondersteunt hen in het ontwikkelen van hun plannen.

Om de glastuinbouw en bedrijven in de Koekoekspolder te behouden en bodemdaling te remmen, komt er aan de rand een **klimaatbuffer**: een zone die wordt vrijgehouden voor het opvangen en vasthouden van water.

We blijven investeren in de **ervaring van geschiedenis en cultuur** van de binnenstad van Kampen.

Minstens **een ontmoetingsplek (dorpshuis)** per dorp of wijk is het uitgangspunt. Ook is er ruimte voor extra voorzieningen (bijvoorbeeld zorg, basisonderwijs). Genoeg vrijwilligers en personeel in de buurt is hierbij een voorwaarde.

Woningbouw aan de randen van dorpen zoals 's-Heerenbroek bestaat uit **kleine projecten**, ruim opgezet en met een **dorpse uitstraling**. Dorpen zoals Grafthorst, Wilsum, Zalk, de Zande en 's-Heerenbroek groeien door de bouw van nieuwe woningen.

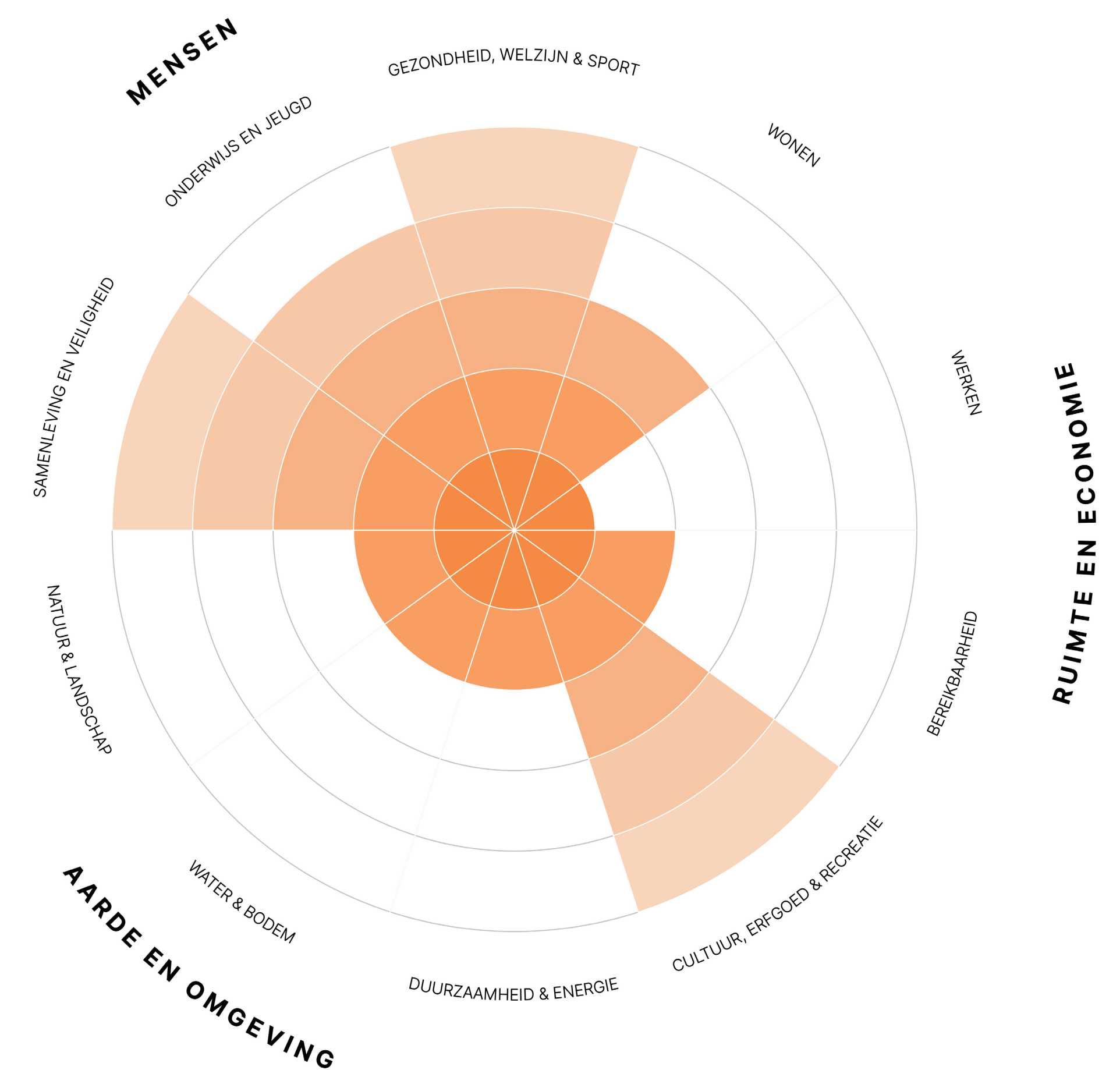
In het buitengebied blijft de **landbouw duidelijk aanwezig**. We maken plannen voor het gebruik van **leegkomende boerderijen** rond de dorpen. Daarbij kiezen we voor vormen van gebruik die **weinig overlast** geven op het gebied van geluid of geur, bijvoorbeeld woningen of plekken voor zorg.

In de dorpen en buurten zorgen **bomen, parken en struiken** op warme dagen voor **meer verkoeling** en minder last van hitte.

We werken aan goede en veilige verbindingen tussen de dorpen en steden. **Fietsroutes**, maar ook **vervoer op aanvraag** zorgt ervoor dat alle dorpen bereikbaar zijn. Om dit mogelijk te maken, zijn er **genoeg vrijwilligers** nodig.

In het verhaal van Toekomstbeeld 1 zijn **sterke gemeenschappen** heel belangrijk. Bewoners zijn trots op hun buurt, het landschap en de geschiedenis van Kampen als een historische Hanzestad. Oude gebouwen krijgen een **nieuwe sociale functie**. Mensen voelen zich verbonden met elkaar. Ze doen hun best om voorzieningen en ontmoetingsplekken in de dorpen en buurten te houden. Nieuwe woningen en buurten worden in kleinere aantallen bijgebouwd en passen goed bij de lokale sfeer. Het is belangrijk dat mensen elkaar kennen en dat wonen, werken, ontmoeten en ontspannen bij elkaar komen.

Wijken voelen als kleine dorpen in de stad, met buurtcentra, woonzorgcomplexen en cafés waar mensen diensten uitwisselen. De buurt wekt samen energie op. De stad en het platteland zijn goed verbonden door veel groen, wat ook helpt om de stad koeler te maken. Door de vele fietspaden en het openbaar vervoer kan iedereen makkelijk door de hele gemeente reizen.



## LEGENDA

### Mensen

- Behouden en versterken voorzieningen in alle kernen
- Investeren in het tegengaan van eenzaamheid
- Verminderen geluidsoverlast in en rond kernen
- Meer (groene) ontmoetingsplekken in openbare ruimte maken, vooral voor jeugd
- Meer ommetjes uit de kernen maken om beweging en ontmoeting te stimuleren

### Ruimte en economie

- Gezonde, sociale en groene kernen
- Kernen
- Kleinschalig extra bouwen rond alle kernen
- Huidige bedrijventerreinen
- Focus bedrijventerreinen op lokale ondernemers
- Kleinschalige bouwen rond alle bedrijventerreinen voor lokale ondernemers
- Vervullende bedrijven vlakbij kernen verplaatsen naar havengebied voor gezondheid inwoners
- Kassen en bedrijvigheid in Koekoekspolder zoveel mogelijk in stand houden om banen te behouden
- Ondersteunend VAB-beleid buiten dorpsrandzones (indicatief)
- Inzetten voor regelmatige treinen naar andere steden
- Goede bereikbaarheid van alle kernen en buitengebied met vraaggestuurd vervoer en vrijwilligers
- Oplossen van knelpunten (fiets)verkeersveiligheid

- Verbeteren bereikbaarheid kernen door behouden en waar nodig toevoegen vervoerpunten over de IJssel
- Versterken historische Hanzes-identiteit en gebouwen in en rond de binnenstad
- Beschermen van historisch Nationaal Landschap IJsseldelta
- Aarde en omgeving
- Ondersteunen woningbouw en (armere) inwoners bij verduurzaming
- Huidig zoekgebied windenergie (korte termijn)
- Zonnevelden als nieuw inkomen overal mogelijk, maar op initiatief van inwoners
- Aanleggen van veel kleine groene plekken om overlast van hitte te verminderen en de gezondheid te verbeteren
- Dorpsrandzones ontwikkelen: minder uitstoot en meer recreatie rond de kernen
- Aanmoedigen VAB-beleid in dorpsrandzones (indicatief)
- Oude elementen uit het landschap herstellen voor klimaat en natuur
- Ruimte voor alle gebieden in de gemeente om zich op unieke manier te ontwikkelen

Zoveel mogelijk onderstaande voorzieningen in iedere kern/wijk:

- Ontmoetingsplek  
Bijvoorbeeld een dorpshuis of MFA
- Sportvoorziening
- Basisschool
- Winkel  
Voor dagelijkse boodschappen



0 2 4 km



# TOEKOMSTBEELD 1 – KAMPEN 2050

POSITIEVE GEZONDHEID, LEEFBAARHEID, SAMENREDZAAMHEID, LOKAAL & SOCIAAL

RUIMTE  
VOLK

Kampen<sup>®</sup>

In dit toekomstbeeld sorteren we na 2032 voor op de autonome ontwikkeling van de huishoudensgroei. Tussen 2032 en 2050 voegen we circa **3.500 woningen** toe. Hiermee voorzien we primair in de **lokale behoefte** van de gemeente Kampen. We zetten vooral in de huidige inwoners en hun kinderen, met een focus op woningen voor **doorstromers, starters en terugkomers** uit onze gemeente.

**Bouwen is sociaal investeren:** met de grote vergrijzingsopgave die de komende jaren op ons afkomt én het groeiende tekort aan zorgpersoneel, moeten we investeren in de zelf- en samenredzaamheid van onze inwoners. In dit toekomstbeeld ligt daarom de focus op het realiseren van **gemengde en vitale wijken en dorpen**, die samen- en zelfredzaamheid, sociale cohesie en gezond leven stimuleren. Het bouwen in de wijken en dorpen, verspreid door onze hele gemeente, zorgt voor meer draagvlak van kleinschalige dorps- en wijkvoorzieningen die we in de toekomst hard nodig gaan hebben.

De woningbouwlocaties liggen zo veel mogelijk evenredig **verspreid over de stad en alle dorpen**, passend bij de **schaal, identiteit en lokale context**. We kiezen voor kleinschalige uitbreidingen in het groen, het **‘straatje erbij’**. Hiermee zijn we zuinig op de bestaande groene ruimten en ontmoetingsplekken binnen de dorpen. We onderzoeken kleinschalige uitbreidingen langs IJsselmuiden (Oosterholt), Grafhorst, Wilsom, Zalk, de Zande en ’s-Heerenbroek. Een eventuele grote gebiedsontwikkeling van een (volledig) Reeve Noord is niet nodig om te voldoen aan de lokale behoefte. Het is in dit toekomstbeeld goed voorstelbaar dat de **kleinere dorpen relatief harder groeien** dan Kampen en IJsselmuiden, om hier meer draagvlak te creëren voor de voorzieningen. Alle uitbreidingen voldoen vanzelfsprekend aan het principe van **bodem en water sturend**.

De focus op de starter en doorstromer (senior/empty-nester) vertaalt zich qua woonmilieu in dit toekomstbeeld in **kleinere en levensloopbestendige woningen**. Dit zijn appartementen, maar ook kleine grondgebonden woningen of kangoeroewoningen. We bouwen in relatief lage dichtheden met beperkte bouwhoogte en sluiten aan op wat we hebben. Een deel van het woningbouwprogramma bestaat uit een **‘flexibele schil’**, zodat we adaptief kunnen programmeren en anticiperen op de veranderende demografische omstandigheden na 2050. Woningen voor de nodige arbeidsmigranten worden in dit toekomstbeeld verspreid over de wijken, dat **integratie** bevordert.

Met leefbaarheid als speerpunt zetten we zoveel mogelijk in op het **behoud en waar mogelijk versterken van het huidige voorzieningenniveau**. De gemeente gaat hier in dit toekomstbeeld actief op sturen. Hierbij worden de voorzieningen **zo veel mogelijk verspreid** over steden Kampen en IJsselmuiden, en de dorpen Reeve, Grafhorst, ’s-Heerenbroek, Wilsom en Zalk. Dit gaat vooral over maatschappelijke voorzieningen (zorg, basisonderwijs), maar ook over de dagelijkse boodschappen, indien van toepassing. Extra aandacht gaat uit naar het instandhouden van bewonersinitiatieven en vrijwilligers, waarop de voorzieningen in de kleinere kernen leunen. Daarbovenop

stuurt de gemeente op **minimaal één ontmoetingsplek** in elke kern, en de instandhouding van de vraaggestuurd vervoer in het buitengebied. In het kader van mentale gezondheid zetten we in op een **wijkgerichte aanpak eenzaamheid**, waarin de ontmoetingsplekken voor iedereen een toegankelijke en centrale rol krijgen.

In dit toekomstbeeld krijgt **‘positieve gezondheid’** veel prioriteit. We zetten minder stevig in op inbreiding, waardoor er meer ruimte overblijft voor groen in de wijk, in het kader van de gezonde leefomgeving. Daarom zetten we in op **kleinschalige groene ontmoetingsplekken** verspreid over de wijken en dorpen en focussen we ons op het toevoegen van lokale ommetjes en nieuwe schaduwrijke rustplekken. Hierbij hebben we ook aandacht voor sportvoorzieningen in de buurt. Het succes hiervan is wel in hogere mate afhankelijk van de inzet van lokale vrijwilligers. Daarnaast kiezen we voor het **actief aanpakken van bestaande knelpunten op het gebied van leefbaarheid**, zoals geluid- en geuroverlast en (verkeers) onveilige situaties.

**Cultuur, erfgoed en recreatie** zetten we in dit toekomstbeeld vooral in voor de lokale behoefte van inwoners. We koesteren onze monumenten, het beschermd stadsgezicht en immaterieel erfgoed. De cultuurhistorische waarden van de **Hanze-identiteit** zijn leidend voor toekomstige ontwikkeling. In het buitengebied investeren we in het versterken van de cultuurhistorische waarden van het **Nationaal Landschap IJsseldelta**. De gemeente pakt hierin ook zelf een actieve rol.

Op het gebied van economie zetten we in op **behoud van het huidige economische profiel**: het MKB, de maakindustrie en de handel. We bieden ruimte voor deze sectoren op de bestaande werklocaties. We hebben hierin **aandacht voor leefbaarheid**: zwaardere milieucategorieën zien we niet bij woongebieden, en verplaatsen we bij voorkeur naar werklocaties verder van de woonwijken, zoals de havens. Indien mogelijk zetten we op bepaalde plekken in op functiemenging: het combineren van wonen met werken. Daarnaast voegen we **18 hectare extra bedrijventerrein** toe, dat expliciet wordt aangegrepen om de huidige economische ontwikkeling te faciliteren en het **lokale MKB** meer uitbreidingsmogelijkheden te geven. Deze bedrijven zijn niet alleen belangrijk voor de economie, maar ook voor de leefbaarheid en vitaliteit van de kernen. In dit toekomstbeeld wordt geen extra ruimte gereserveerd voor de circulaire economie.

In de **Koekoekspolder** zetten we zoveel mogelijk in op het **behoud van de huidige glastuinbouwsector**, maar we bieden geen ruimte voor nieuwvestiging van bedrijven. Om het behoud van de sector op de middellange termijn te garanderen, vernatten we in elk geval de **bufferzone**. Dit bestrijdt, in ieder geval op de kortere termijn, de meest urgente waterproblematiek.

In dit toekomstbeeld zetten we op het gebied van mobiliteit zo veel mogelijk in op het **verbeteren van de lokale bereikbaarheid en het tegengaan van vervoersarmoede**. We zoeken de oplossingen hiervoor in beginsel via het benutten van de **bestaande infrastructuur**. Dat betekent onder andere

eenrichtingsverkeer op de IJsselbrug, een **gastvrije binnenstad** met parkeren langs de randen op bestaande parkeerplekken en het instandhouden van bestaande parkeernormen in de wijken, maar wel met extra laadinfrastructuur om schonere mobiliteit te faciliteren en stimuleren. Om inwoners daarnaast te stimuleren om de auto vaker te laten staan en de fiets te pakken, verbeteren we ons **lokale fietsnetwerk** (inclusief meer overgangen over de IJssel in de vorm van pontjes). Dit zorgt voor **verbeterde verkeersveiligheid**, en het verhoogt de **toegankelijkheid** van het mobiliteitssysteem. We investeren in de fijnmazigheid van het openbaar vervoer, ook in de kleinere kernen. Dit is langzamer, maar wel inclusiever. Het **vraaggestuurde vervoer** houden we in stand, maar leunt op vrijwilligers.

Voor de opwekking van duurzame energie is **lokaal draagvlak altijd leidend**, initiatief van een boer in het buitengebied of een groep inwoners in een wijk of dorp. Bewoners kunnen zich verenigen in **lokale energiecoöperaties**. We proberen dit soort bottom-up initiatieven zo veel mogelijk te faciliteren, maar het initiatief ligt bij de inwoners. Het uitgangspunt van de verduurzamingsslag in het vastgoed ligt in dit toekomstbeeld op het **verminderen van energiearmoede** in kwetsbare wijken zoals Brunnepe en Bovenbroek. Woningcorporaties blijven daarom stevig investeren in het isoleren van sociale huurwoningen. Daarnaast bieden we ondersteuning voor woningeigenaren bij het zelfstandig verduurzamen van hun woning.

De **landbouwsector blijft de identiteitsdrager** van het buitengebied. De sector beweegt in het grootste deel van het buitengebied mee met de landelijke en provinciale richtlijnen en zal gaan extensiveren. Echter, rondom de dorpen gaan we als gemeente wél sturen en zetten we extra in op het extensiveren van de landbouw in het kader van leefbaarheid. We verwelkomen initiatieven die de agrariër en burger dichter bij elkaar brengen, zoals herenboeren en boerderijwinkels. **Vrijkomende agrarische bebouwing** zetten we in voor de lokale behoefte, bijvoorbeeld koppelingen met wonen en zorg voor de sterk vergrijzende bevolking.

Op het gebied van groen en natuur zetten we in dit toekomstbeeld vooral in op een **fijnmazig groen netwerk** in zowel het buitengebied als binnen het stedelijk gebied. In de kernen draagt de groenblauwe dooradering bij aan het **voorkomen van hittestress en wateroverlast**. We prioriteren de plekken waar meer kwetsbare huishoudens wonen – bijvoorbeeld zorgclusters – en hebben daar aandacht voor schaduwrijke plekken. Verder gaan we samen met bewoners in gesprek over het vergroenen van de openbare ruimte, maar ook van privétuinen. Het fijnmazige groen in de stad is verbonden met **groen-blauwe dooradering van het buitengebied** en biedt kansen voor (extensieve) recreatie, zoals ommetjes vanuit de kernen.

| Kanttekeningen |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| →              | Dit toekomstbeeld focust sterk op de lokale context. Daarmee ligt versnippering op de loer. Dit kan problematisch zijn voor het oplossen voor systeemopgaven, zoals het woningtekort, de opgaven in het buitengebied (bodemdaling, agrarische transitie, water en bodem sturend) en het realiseren van de doelen in de energietransitie. Het is onzeker of deze opgaven kunnen worden opgelost wanneer vooral het hyperlokale belang de voorkeur krijgt bij ruimtelijke ontwikkelingen.                                                           | → Op het gebied van bereikbaarheid worden geen grote investeringen gedaan, zoals in nieuwe wegen of hoogwaardige OV-netwerken. Daarnaast staat de fijnmazigheid van het OV in dit toekomstbeeld op gespannen voet met frequentie en snelheid.         |
| →              | Het in stand houden van de maatschappelijke voorzieningen in de dorpen – en het vraaggestuurd vervoer in het buitengebied – vraagt om financiële investeringen. Ook is het welzijn van een vergrijzende bevolking in de (kleinere) dorpen afhankelijk van een sterk sociaal dorpsnetwerk voor voldoende werknemers en vrijwilligers in (mantel)zorg, sociaal contact en vervoer. Hiervoor staat de gemeente niet altijd aan de lat; het slagen van doelen in dit toekomstbeeld hangt in grote mate ook af van de inzet van de lokale gemeenschap. | → Doordat er in grote delen van het landelijk gebied geen duidelijke sturing is op het gebied van bodemdaling en de landbouwtransitie, loopt de gemeente het risico dat besluiten van bovenaf opgelegd gaan worden (vanuit de provincie of het Rijk). |

## Milieu-effectscan door Witteveen + Bos (CONCEPT)

| Thema                                | Effect            | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------------------------------------|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Samenleving en veiligheid</b>     | <b>+</b> <b>-</b> | <div>+ Focus ontmoetingsplekken zorgt voor sociale cohesie en inclusiviteit.</div> <div>+ Gastvrije binnenstad kan de verkeersveiligheid verbeteren.</div> <div>- Behoud en spreiding van voorzieningen kan ertoe leiden dat de grootschalige voorzieningen juist helemaal verdwijnen.</div> <div>- Het huidige voorzieningenprofiel moet vernieuwd worden om toekomstbestendig te zijn. Dat gebeurt hier niet, waardoor het voorzieningenaanbod kan verminderen.</div> |
| <b>Onderwijs en jeugd</b>            | <b>+</b> <b>-</b> | <div>± Meer ontmoetingsplekken dichtbij voor jongeren om samen te komen. Dit kan echter ook de sociale veiligheid aantasten als er geen controle is.</div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <b>Gezondheid en welzijn</b>         | <b>+</b> <b>-</b> | <div>+ Aanpakken van de knelpunten voor verkeer kan leiden tot een betere bereikbaarheid en verkeersveiligheid.</div> <div>+ Fijnmazig groen netwerk is goed voor hittestress (en waterberging) in de stedelijke gebieden.</div> <div>- Het toekomstbeeld treft geen directe maatregelen tegen de verslechterende gezonde leefstijl.</div>                                                                                                                              |
| <b>Wonen</b>                         | <b>+</b> <b>-</b> | <div>+ Minder woningdruk voor starters en ouderen, door doelgroepsgerichte woningen, waardoor meer mogelijkheden voor doorstroming ontstaan.</div> <div>± Vrijkomende agrarische bebouwing inzetten voor lokale woonbehoeften vraagt ook om een verbetering van de bereikbaarheid van deze plekken.</div> <div>- Door lage dichtheden kunnen de natuur- en groengebieden onder druk komen te staan.</div>                                                               |
| <b>Werken</b>                        | <b>-</b>          | <div>- De negatieve arbeidspendel zal blijven bestaan, omdat er in dit toekomstbeeld niet wordt gewerkt aan een beter economisch profiel.</div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Bereikbaarheid</b>                | <b>+</b> <b>-</b> | <div>± Gastvrije binnenstad en meer laadinfrastructuur kan zorgen voor minder en duurzamer autogebruik.</div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Cultuur, erfgoed en recreatie</b> | <b>-</b>          | <div>- Door het gebrek aan maatregelen met betrekking tot bodemdaling, kan het zijn dat veel cultuurhistorisch waardevolle gebieden en archeologische structuren aangetast kunnen worden.</div>                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Duurzaamheid en energie</b>       | <b>+</b> <b>-</b> | <div>+ Meer draagvlak en eigenaarschap voor energietransitie kan bijdragen aan het behalen van de doelen. Wel grote onzekerheid over de totstandkoming van grootschalige energieprojecten.</div> <div>- De staat van duurzame energieopwekking is momenteel matig. Zonder meer regievoering vanuit de gemeente is het onzeker of de doelen uiteindelijk wel gehaald zullen worden.</div>                                                                                |
| <b>Water en bodem</b>                | <b>-</b>          | <div>+ De bufferzone leidt tot een verbetering van de waterhuishouding in de Koekoekspolder en omgeving en dempt de negatieve effecten van bodemdaling. Het is echter op zeer lange termijn mogelijk geen houdbare oplossing.</div> <div>- Weinig tot geen duidelijke maatregelen tegen waterveiligheid en waterkwaliteit, waardoor de staat niet verbetert.</div>                                                                                                      |
| <b>Natuur en landschap</b>           | <b>-</b> <b>-</b> | <div>- Lokale en verspreide energieoplossingen kunnen leiden tot per saldo meer impact op landschap en natuur ten opzichte van geclusterde en grootschalige oplossingen.</div> <div>- Door behoud van landbouw als identiteitsdrager, kan de druk op op de beschermde natuurgebieden en de biodiversiteit minder afnemen dan werd gedacht bij de referentiesituatie.</div>                                                                                              |

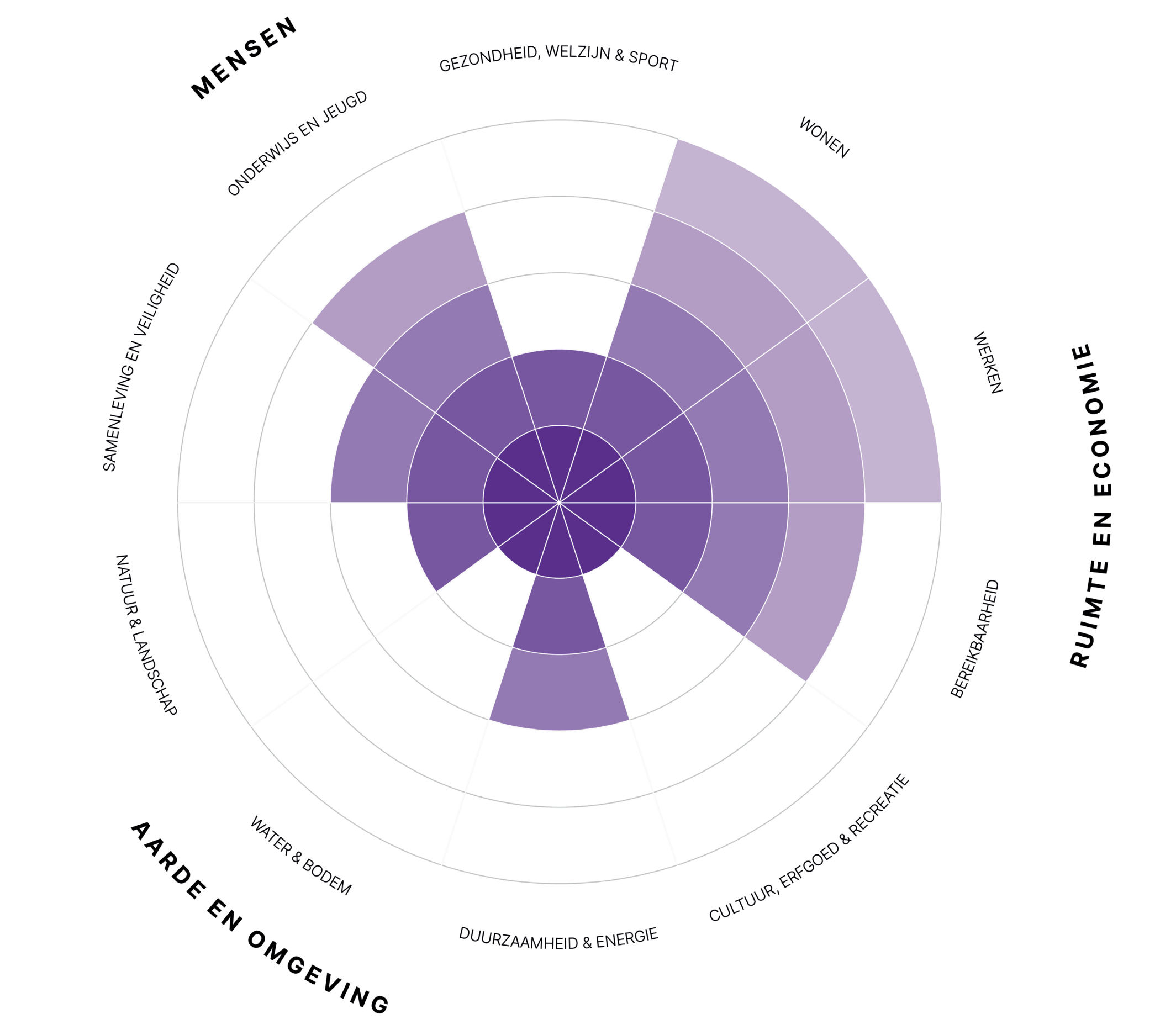


# TOEKOMSTBEELD 2 (KAMPEN 2050)



Een goede brede welvaart en bestaanszekerheid zijn van groot belang voor het welzijn en worden mede bepaald door een **sterke, duurzame economie**. In Toekomstbeeld 2 wordt daarom geïnvesteerd in het ondernemersklimaat: onze ondernemers zorgen voor werkgelegenheid en innovatie, én spelen ook een grote rol in de gemeenschappen en het verenigingsleven, door bijvoorbeeld sponsoring. Onze strategische ligging aan het IJsselmeer (via het Ketelmeer) en de IJssel wordt optimaal ingezet voor economische groei, waarin watergebonden bedrijven en de maakindustrie het voortouw nemen.

Kampen vormt hiermee een cruciale schakel in de Regio Zwolle met veel ruimte voor groei in werkgelegenheid door de aanleg van een Tweede Zuiderzeehaven en nieuwe bedrijventerreinen. Deze groei trekt veel nieuwe inwoners aan. Er wordt daarom fors bijgebouwd, via inbreiding (verdichting) én uitbreiding. Om dit te faciliteren wordt geïnvesteerd in extra auto-infrastructuur rond Kampen. In dit toekomstbeeld helpt groei om het voorzieningenniveau op peil te houden en uit te breiden. In het buitengebied blijft de landbouw een grote economische sector die vooral innoveert door technische ingrepen.



## LEGENDA

- Mensen**
  - Inzetten op het behoud van minimaal één ontmoetingsplek per kern
  - Groeperen van voorzieningen als winkelen, onderwijs en sport in Kampen, IJsselmuiden en Kampen-Zuid/Reeve
  - Aantrekken HBO-onderwijs
  - Aantrekken (aanvullend) MBO-onderwijs
  - Boeren bepalen zelf hoe ze aan landelijke doelstellingen werken met technologie
  - Ondersteunend VAB-beleid in het gehele buitengebied (indicatief)
  - Uitbreiden van huisvesting werknemers kassen
  - Verzamelpunt vervoersmiddelen rond treinstations: OV, deelvervoer, parkeren, etc.
  - Stevig (blijven) investeren in de autowegen
- Ruimte en economie**
  - Vergrotten betekenis in regio: helpen bij regionale behoefte aan woningen en werklocaties
  - Verdichte kernen met hoogbouw op geschikte plekken
  - REEVE** Kernen
    - Uitbreiding mogelijk voor alle kernen
    - Verdichten en hoger bouwen in bestaande woonwijken
    - Extra woningen bouwen in Reevedelta-Noord
    - Bedrijventerreinen en havens als regionale bron voor werk
  - RWSD** Bedrijventerreinen en havens
    - Uitbreiden bedrijventerreinen voor huidige behoefte en verdere groei binnen de regio
    - Uitbreiden havens met Tweede Zuiderzeehaven
    - Ontwikkelen van Tweede Zuiderzeehaven, onder andere als verzamelpunt voor duurzame grondstoffen
    - Ruimte bieden voor de circulaire economie
    - Extra kantoren bouwen voor meer kennisbanen
  - Nieuwe/verbrede autowegen
    - Verdere verdubbeling N50
    - Rondweg op grens bedrijventerrein Haatland en woonwijken Hagenvoer/Brunnepe
    - Rondweg langs dorpsrand IJsselmuiden
  - Aanleggen van derde IJsselbrug: doorgaand verkeer de stad om leiden
  - Meer ruimte en bereikbaarheid voor de IJssel in de stad door minder auto's op Zwolseweg en IJsselkade
- Aarde en omgeving**
  - Huidig zoekgebied windenergie (korte termijn)
  - Duurzame energie opwekken met windenergie in zoekgebieden tweed Zuiderzeehaven, Meijerpolder en/of Kamperven (lange termijn)
  - Parken ontwikkelen met meerdere functies: recreatie, wateropvang en natuur
  - Ontwikkelen klimaatbuffers voor wateropvang waar nodig
  - Extra wateropvang aan stadsranden
  - Natuurcompensatie om bouwen mogelijk te maken



# TOEKOMSTBEELD 2 - KAMPEN 2050

## BREDE WELVAART VOOR IEDEREEN, INNOVATIE, SCHAALSPRONG, STERK ECONOMISCH PROFIEL & REGIONAAL

We werken in dit scenario aan het versterken van **brede welvaart** voor al onze inwoners. Dat doen we door voldoende **werkgelegenheid** te bieden en zo bij te dragen aan bestaanszekerheid, voor iedereen een **passende woning** te bieden, voldoende draagkracht voor onze **voorzieningen** te houden én door goed bereikbaar te zijn.

In dit toekomstbeeld groeien we mee in **het stedelijk netwerk Nederland**. Kampen fungeert hierin als regiokern en zet onder meer in op het versterken van het stedelijk woongebied: een sterke en evenwichtige mix aan wonen, werken, voorzieningen en groen. We gaan uit van stevige groei en zetten **een plus op de autonome ontwikkelingen van 20%** in de gemeente Kampen. In de periode van 2032 tot 2050 zetten we daarom in op het toevoegen van **4.200 woningen**. Deze verhoogde ambitie gebruiken we met name om extra mensen van buitenaf aan te trekken (jonge gezinnen, starters) en spelen we in de regionale verstedelijkingsopgave en het oplossen van het woningtekort.

Om de hoge aantallen woningbouw te kunnen realiseren, zetten we met name in op **uitbreiding**, met het zwaartepunt op de **gebiedsontwikkeling Reeve-Noord**. Een groot deel van de woningbouwambitie passen we hier in, inclusief de benodigde voorzieningen en verbindingen met de infrastructuur (N50, station Kampen-Zuid) en de stedelijke voorzieningenclusters. Ook hier geldt dat bij uitleglocaties vanuit ‘water en bodem sturend’ wordt gezocht naar nieuwe klimaatrobuuste manieren van wonen. In deze woonmilieus met eengezinswoningen kunnen regionale starters ruim, groen en bijzonder wonen, aansluitend op de regionale woonbehoefte.

We zetten in dit toekomstbeeld in op het **uitbreiden van het voorzieningenniveau**. Door de stevige groei van het aantal inwoners wordt het draagvlak van de huidige voorzieningen vergroot. We **clusteren** de voorzieningen in de binnenstad van Kampen, IJsselmuiden en rond Kampen-Zuid/Reeve. Met de nieuwe ontwikkelingen versterkt de binnenstad van Kampen duidelijk haar centrumfunctie; zo kan de stad meer hoogwaardige voorzieningen aantrekken op het gebied van **cultuur, detailhandel, horeca en maatschappelijke voorzieningen**. We onderzoeken ook of het hoger onderwijs kan worden teruggebracht naar de stad, waarbij we het MBO via kennishubs rondom Kampen-Zuid koppelen aan het lokale bedrijfsleven. We zorgen voor een **optimale bereikbaarheid vanuit de andere dorpen**.

In dit toekomstbeeld zetten we in op zowel inbreiding en uitbreiding op een duurzame (klimaatadaptieve en circulaire) manier. In de stedelijke gebieden koesteren we onze groene plekken waar we **functies stapelen en de kwaliteit verhogen**. Daarnaast zetten we in op een beperkt aantal grotere groenvoorzieningen met hoge kwaliteit, in het kader van **natuurcompensatie** voor de diverse omvangrijke bouwprojecten. Deze koppelen we vervolgens aan het versterken van regionale profilering en de **toeristisch-recreatieve kracht** van onze gemeente. Ook zorgt het vergroot draagvlak voor mogelijkheden om meer

hoogwaardige sportvoorzieningen toe te voegen.

Cultuur, recreatie en erfgoed zetten we in om op regionale en nationale schaal mensen naar onze gemeente te trekken. De gemeente krijgt hier meer een actieve rol en gaat hier meer op sturen. We gaan op zoek naar een **hoogstedelijke dynamiek** waarbij we investeren in **culturele activiteiten en evenementen in de binnenstad** en zoeken naar meer plek voor culturele broedplaatsen. Langs de IJssel bieden we meer ruimte voor **watergebonden recreatie**, waarvoor meer ruimte is ontstaan doordat de auto nu beter om de stad heen wordt geleid.

We **versterken het duurzaam economisch profiel en creëren meer werkgelegenheid** binnen de gemeente. Een transitie naar een meer **circulaire en duurzame bedrijvigheid** vraagt ruimte. Om dit te faciliteren, bieden we meer ruimte aan onze huidige economische dragers om de omslag te kunnen maken, zoals de maakindustrie, de land- en tuinbouw en de handel. Daarnaast streven we naar verbreding; dicht bij de treinstations voegen we hoogwaardige kantoorruimte toe om ook meer theoretisch geschoolde werkgelegenheid (kenniseconomie) naar de gemeente te trekken. We zoeken de ruimte door:

- De uitbreiding van de haven (Tweede Zuiderzeehaven) in de Melmerpolder, inclusief duurzame energieopwekking;
- Extra bedrijventerreinen inclusief voldoende ruimte voor duurzaamheid en circulariteit
- De extra benodigde ruimte voor huidige bedrijvigheid t.b.v. de overgang naar een circulaire economie.

In de **Koekoekspolder** zetten we alles op alles om op een innovatieve manier de **glastuinbouw te blijven faciliteren** tot 2050 en daarna. Dit doen we met zoveel mogelijk technische maatregelen. Om dit te kunnen faciliteren, wordt de **bedrijvigheid geïntensiveerd** om een hogere financiële output te creëren.

We focussen ons in dit toekomstbeeld op het verbeteren van **regionale bereikbaarheid**, zowel voor de auto, OV als fiets. De ruimtelijke ontwikkelingen in dit toekomstbeeld zorgen voor veel extra verkeersbewegingen en maken **investeringen in de auto-infrastructuur** noodzakelijk. Zo zetten we in op het opwaarderen (2x2 rijbanen) van de N50 van Reeve naar Zwolle, onderzoeken we de mogelijkheid voor een derde brug over de IJssel, een oostelijke rondweg langs IJsselmuiden, een ‘stadsrandhub’ voor schone bevoorrading van de binnenstad en de opwaardering van de Zwolseweg (N764) richting Zwolle. Ook leggen we enkele **doorfietsroutes** aan om het woon-werkverkeer te verbeteren. Tegelijkertijd investeren we in de **bereikbaarheid per trein**. Zo worden de twee treinstations belangrijke **mobilititeitshubs** (met name Kampen-Zuid), waarvandaan de overstap naar het busnetwerk gemakkelijker wordt.

In dit toekomstbeeld **koppelen we duurzame energieopwek** in eerste instantie aan het **bedrijfsleven**. We zorgen dat de daken van bedrijfsdaken volop benut worden.

Daarnaast grijpen we de uitbreiding van werklocaties in de Melmerpolder aan om hier zonne- en windenergie toe te voegen. Samen met de ondernemers in de haven en het bedrijventerrein Haatland creëren we een **lokale energiehub**, waarbij verbruik, opwekking en opslag van duurzame energie op elkaar wordt afgestemd. Zo benutten we de volle potentie van zon-op-dak op bedrijfspanden en de nabije windturbines.

We focussen ons op het **vergroenen en verduurzamen van de bestaande bedrijventerreinen**, hier is veel klimaatwinst te halen. Daarnaast grijpen we het hoge aantal nieuwbouwontwikkelingen aan om als gemeente een grote slag te slaan in de gemiddelde energetische kwaliteit van het vastgoed in de gemeente.

De **landbouwsector** blijft op veel plekken voortbestaan in de huidige omvang; er blijft veel ruimte voor de ontwikkeling van het productielandschap van de toekomst. De agrariër krijgt de ruimte om zelf invulling te geven aan het halen van de landelijke transitiedoelen. Dit betekent waarschijnlijk veel toepassingen van **high-tech systemen, monitoring, sensing en innovatie**. Hierbij faciliteren we agrariërs bij de productie van gewassen die passen bij de vraag vanuit consumenten in 2050, deze zal veel meer uit **plantaardige producten** bestaan. Op een aantal cruciale plekken vindt sturing plaats op transitie, bijvoorbeeld door druk van bovenaf (provincie) of doordat de leefbaarheid van kernen in het geding komt (geuroverlast). Tegelijkertijd pakt de agrarische sector kansen om mee te liften op de regionale profilering van onze gemeente als recreatieve trekpleister; agrariërs **verbreden hun verdienmodel** onder andere via (verblijfs)recreatie, horeca en andere activiteiten voor bezoekers. Ook **vrijkomende agrarische bebouwing** wordt hier volop voor benut.

**Wateroverlast en droogte** blijven we tegengaan met zo veel mogelijk **technische oplossingen**. In het buitengebied doen we dit bijvoorbeeld door **extra waterberging**. In het stedelijk gebied zoeken we oplossingen zoals wadi's, bufferende groene parkeerplekken, groene daken en groene gevels, maar ook in de hoogwaardige multifunctionele parken. Deze plekken worden in dit toekomstbeeld ook nadrukkelijk gebruikt voor waterberging.

Op het gebied van **natuur** wordt **werk met werk** gemaakt. Urgente **klimaatopgaven**, zoals waterberging, worden **gekoppeld aan de grote ontwikkelingen** die binnen dit toekomstbeeld plaatsvinden. Zo worden de nieuwe uitbreidingen van werklocaties en de uitleglocaties zoals Reeve-Noord heel **klimaatinclusief en duurzaam**. Dit gebeurt ook vanuit kostenooqpunt; het is beter om nu te investeren om hoge kosten door noodzakelijke verbouwingen in de toekomst te voorkomen. Ook de benodigde natuurcompensatie wordt waar mogelijk slim gekoppeld aan de klimaatopgaven.

| Kanttekeningen                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| → De ruimte voor nieuwe uitleglocaties (met name de grote gebiedsontwikkeling in Reeve-Noord), de grootschalige uitbreidingen van de Haven en de bedrijventerreinen en het toevoegen van meer infrastructuur leveren per saldo nieuwe verharding op. Daarnaast kan de openheid van het (cultuurhistorische) landschap door alle ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk aangetast worden. | → Door de glastuinbouw in de Koekoekspolder te blijven faciliteren – en zelfs te intensiveren – ontstaat hier op de lange termijn een mogelijk onhoudbare situatie met geïnvesteerde kosten die niet meer kunnen worden terugverdiend. | → Door geen duidelijke regie te voeren op de transitie in het buitengebied, loopt de gemeente het risico om de transitiedoelen niet te kunnen halen. Daarnaast worden systeemopgaven in het buitengebied (met name bodemdaling, maar ook hoogwaterveiligheid) niet adequaat aangepakt in dit toekomstbeeld. Technische oplossingen zullen waarschijnlijk op de lange termijn niet altijd en overal toekomstbestendig genoeg blijken. |
| → Door alle nieuwe ontwikkelingen (woningen, verkeer, bedrijvigheid) is het onvermijdelijk dat op sommige plekken de milieueffecten niet verbeteren, of dat ze zelfs verslechteren. Deze overlast kan in sommige gevallen geaccepteerd worden.                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |

### Milieu-effectscan door Witteveen + Bos (CONCEPT)

| Thema                                | Effect     | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|--------------------------------------|------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Samenleving en veiligheid</b>     | <b>+ -</b> | + Uitbreiding en clustering van voorzieningenniveau kan ervoor zorgen dat het grootschalige aanbod van maatschappelijke en commerciële voorzieningen op een goed niveau blijft.<br>- Het verbeteren en opwaarderen van automobilititeit kan ervoor zorgen dat de (verkeers)veiligheid afneemt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Onderwijs en jeugd</b>            | <b>+</b>   | + De koppeling van hoger onderwijs aan het lokale bedrijfsleven kan ervoor zorgen dat het aanbod en de kwaliteit van het hoger onderwijs hoger wordt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Gezondheid en welzijn</b>         | <b>--</b>  | - Focus op automobilititeit kan ervoor zorgen dat de luchtkwaliteit afneemt.<br>- Het autogebruik kan in dit toekomstbeeld hoger worden, dit heeft nadelige effecten hebben op de gezonde leefstijl.<br>- Het beperkte aantal parkvoorzieningen en waterberging in de stedelijke gebieden kan ervoor zorgen dat er negatieve effecten zijn mbt hittestress en wateroverlast.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| <b>Wonen</b>                         | <b>+</b>   | + Er worden veel woningen bij gebouwd, wat de drukte op de woningmarkt in en rond Kampen kan verminderen en Kampen de mogelijkheid geeft om meer te groeien als gemeente.<br>± Hoewel er voldoende woningen gebouwd worden voor een groeiende bevolking, kan het wel zijn dat het woningaanbod niet volledig aansluit bij de woonbehoeften (van bijvoorbeeld ouderen).                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>Werken</b>                        | <b>++</b>  | + Doordat dit toekomstbeeld meer nadruk legt op het creëren van recreatieve mogelijkheden, kan het economisch profiel worden verbreed en gaan er misschien meer Kampenaren binnen de gemeente werken.<br>+ Door het toevoegen van kantoorruimtes en het koppelen van het hoger onderwijs aan het bedrijfsleven, kan het zijn dat er meer banen komen in de theoretische sector, waardoor er meer Kampenaren in de gemeente blijven werken.                                                                                                                                                                                                                               |
| <b>Bereikbaarheid</b>                | <b>+</b>   | + De inwonerstoe name kan ervoor zorgen dat de bereikbaarheid afneemt. Door in te zetten op een verbetering van het OV en de auto bereikbaarheid kan dit worden voorkomen.<br>+ Mobiliteitshubs zorgen ervoor dat de toegang tot mobiliteitsdiensten- en voorzieningen toeneemt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Cultuur, erfgoed en recreatie</b> | <b>+ -</b> | + Door het verbeteren en opwaarderen van de recreatieve sector komen er meer mogelijkheden waarbij ook het cultureel erfgoed betrokken kan worden.<br>- Door het gebrek aan maatregelen met betrekking tot bodemdaling, kan het zijn dat cultuurhistorisch waardevolle gebieden en archeologische structuren aangetast worden.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Duurzaamheid en energie</b>       | <b>+</b>   | + Door veel nadruk te leggen op duurzame energieopwek – met name in het bedrijfsleven – kan er een goede slag geslagen worden om de klimaatdoelen te behalen.<br>+ De extra ruimte voor circulariteit kan ervoor zorgen dat de doelen behaald kunnen worden.<br>- Door het verbeteren en opwaarderen van automobilititeit kunnen negatieve effecten optreden m.b.t. duurzaamheid.                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Water en bodem</b>                | <b>-</b>   | + Het gebruik van het water en bodem sturend principe bij nieuwbouw kan de water- en bodemkwaliteit verbeteren.<br>+ Het inzetten van technische maatregelen kan helpen wateroverlast en droogte (en dus ook bodemdaling) te voorkomen.<br>- Het beperkte aantal parkvoorzieningen en waterberging in de stedelijke gebieden kan ervoor zorgen dat er negatieve effecten zijn m.b.t. hittestress en wateroverlast.<br>- Door het behoud van de glastuinbouw kan de bodemdaling in de gemeente een nog groter probleem worden.<br>- Het behoud van de landbouwsector in de huidige omvang kan nadelige effecten hebben op de bodemdaling en waterkwaliteit in het gebied. |
| <b>Natuur en landschap</b>           | <b>--</b>  | - Het beperkte aantal (grote) groene parken in het stedelijk gebied kan een nadelig effect hebben op de soortenbescherming in de stad.<br>- Het behoud van de landbouwsector in de huidige omvang kan nadelige effecten hebben op de kwaliteit van de natuur.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |



# TOEKOMSTBEELD 3 (KAMPEN 2050)

Met het oog op natuur en milieu, wordt de landbouw minder intensief. **Natuurvriendelijke landbouw** is de standaard, vooral in de buurt van beschermde natuurgebieden (Natura2000). In deze gebieden komen er extra regels om te zorgen dat de **stikstofdoelen** gehaald worden.

**Zonneparken** vormen een nieuw inkomen voor boeren, vooral op plekken waar vanwege het veranderende klimaat minder ruimte is voor landbouw. Bij zonneparken is het een voorwaarde dat ze goed passen in het landschap en de ruimte **voor meerdere doelen** wordt gebruikt.

In het diepe veengebied van de Koekoekspolder, dat van zichzelf erg nat is, komt **meer ruimte voor water**. Er worden mogelijkheden voor **drijvende (glas)tuinbouw** onderzocht. Aan de rand van IJsselmuiden ontstaan woningen in een waterrijke omgeving.

Door verbeteringen van het **OV**, betere **fietsroutes** en **deelvervoer** neemt het autogebruik in de gemeente af. Rond het centrum van Kampen is minder ruimte voor parkeren.

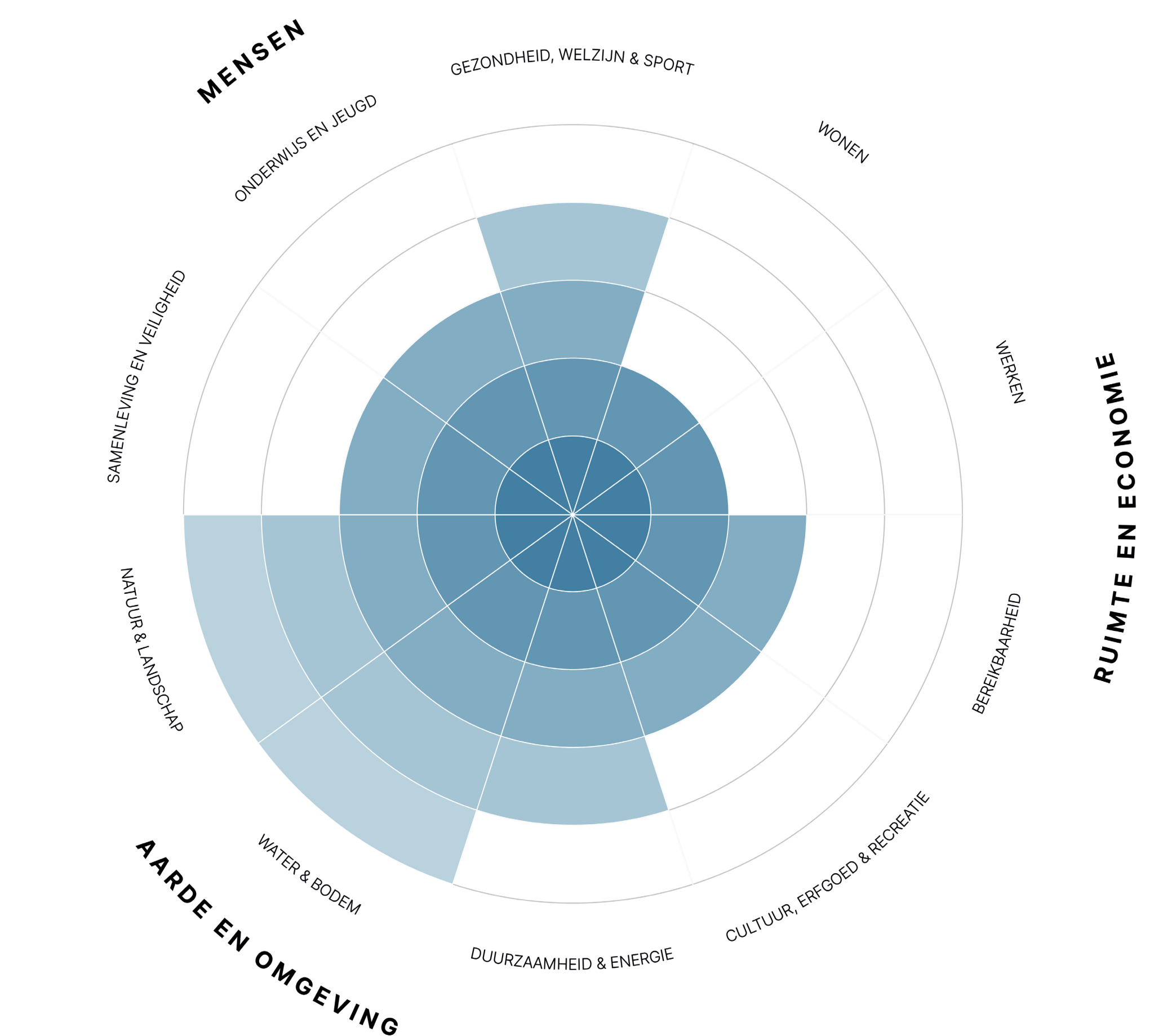
Langs de IJssel komen meer mogelijkheden om te **recreëren op en aan het water**.

In de dorpen ontstaan **nieuwe woningen** in het bebouwd gebied, met **transformatie** van panden en **verdichting**. Om het landschap te beschermen en ruimte te houden voor klimaatopgaven, wordt er niet aan de randen van de dorpen bijgebouwd.

Omdat er veel gebouwd wordt in de dorpen, blijven er minder kleine groene plekken over. Hiervoor in de plaats worden er een paar **grote parken** aangelegd. De parken worden goed met elkaar verbonden.

In het verhaal bij Toekomstbeeld 3 is de **mens een belangrijk onderdeel van de natuur**. Daarom is er veel aandacht voor duurzaamheid en welzijn van de mens. Op veel plekken in de gemeente zijn bomen, struiken en ander groen geplant. Het vergroenen van de omgeving is een taak voor iedereen, waarbij de gemeente de leiding neemt. Ook wekken we binnen de gemeente voldoende of zelfs meer energie op als dat we gebruiken. Gebouwen worden alleen maar gebouwd met duurzame en hergebruikte materialen. De grenzen van de natuur bepalen wat er kan binnen ruimtelijke ontwikkelingen in onze gemeente. We gaan daarom voor natuurlijke oplossingen en geven meer ruimte aan water. Zo is de gemeente in de toekomst goed beschermd tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals veel regen of juist droogte.

Nieuwe gebouwen worden alleen binnen de bestaande stad of dorpen gebouwd. In grote natuurgebieden die goed verbonden zijn met stad en dorp komt men samen om te sporten, spelen en uit te rusten. In de veengebieden is het landschap natter gemaakt om bodemdaling te stoppen. Landbouw werkt samen met de natuur, vooral op kwetsbare plekken of dichtbij belangrijke natuurgebieden, zoals Natura 2000.



## LEGENDA

- |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Mensen</b><br>Inzetten op het behoud van minimaal één ontmoetingsplek per kern<br>Groeperen van voorzieningen als winkelen, onderwijs en sport in Kampen en IJsselmuiden<br><b>Ruimte en economie</b><br>Compacte kernen met weinig invloed op de omgeving<br><b>REEVE</b> Kernen<br>'Waterwonen' aan rand Koekoekspolder<br>Bedrijventerreinen met de huidige omvang<br>Compacte en efficiënter maken van huidige bedrijventerreinen: ruimte maken door uitplaatsen meest vervuillende industrie<br>(Op termijn) uitplaatsen (huidige) kassen in Koekoekspolder, mogelijkheden onderzoeken voor drijvende kassen<br>Minder parkeerplaatsen en auto's in en rond de binnenstad<br>Slimme parkeeroplossingen bij overstappunten OV<br>Verzamelpunt vervoersmiddelen rond treinstations: OV, deelvervoer, parkeren, etc.<br>Regelmatische busverbinding<br>Investeren in verder ontwikkelen en uitbreiden (recreatieve) fietsroutes<br>Aanleggen of verbeteren van fietsbruggen en doorfietsroutes<br>Nieuwe woningen op goed bereikbare locaties met OV<br>Meer ruimte en beleefbaarheid voor de IJssel in de stad<br><b>Inzetten op nieuwe recreatie langs de IJssel</b><br>Doorontwikkelen huidige recreatie<br>Verkennen nieuwe recreatie<br><b>Aarde en omgeving</b><br>Huidig zoekgebied windenergie (korte termijn)<br>Zonnevelden met natuur als nieuw inkomen voor boeren in bufferzone | Ontwikkelen klimaatbuffers op strategische locaties<br>Extra water opvangen<br>Ontwikkelen natuur met veel water in Koekoekspolder<br>Ruimte vrijhouden voor water op kwetsbare locaties<br>Zones langs grote watergangen groener inrichten voor klimaat en natuur<br>Herstellen kreek op Kampereiland en gebruiken voor klimaat en natuur<br>Dijken natuurlijk inrichten als verbinding voor dieren<br>Nieuwe natuurverbindingen aanleggen<br>Hoofdverbinding<br>Andere verbinding<br>Inzetten op goed verbonden, grote parken in de kernen<br>Oude groene elementen van het landschap herstellen voor klimaat en natuur<br>Extra natuur ontwikkelen<br>Verbeteren en beschermen van Natura2000-gebieden<br>Focusgebied natuurinclusief boeren in bufferzone rond Natura2000-gebieden<br>Aanmoedigend VAB-beleid in bufferzones (indicatief)<br>Bultengebied met focus op natuurinclusieve landbouw<br>Natuurinclusief bultengebied<br>Bultengebied met focus op natuur- én waterinclusieve landbouw<br>Natuur- en waterinclusief bultengebied<br>Ontwikkelen nieuw inkomen voor boeren: natuur- en waterbeheer<br>Ondersteunend VAB-beleid in bultengebied (indicatief) |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|



# TOEKOMSTBEELD 3 - KAMPEN 2050

## NATUURINCLUSIEF, KLIMAATADAPTIEF, WATER EN BODEM, LANDSCHAP & CIRCULAIR

We sorteren in dit toekomstbeeld voor op de **grote klimaatopgaven** waar we als samenleving voor staan. Het water van de IJssel is altijd de rode draad door onze gemeente geweest en heeft ons gevormd. We kennen het genoeg en de gevaren van het water en willen in dit toekomstbeeld dan ook voorop lopen in het vormgeven van een **robuust en toekomstbestendig watersysteem**. Om een veilige, leefbare, welvarende en duurzame toekomst te garanderen, moeten we slim met de natuur meebewegen. Het **natuurlijke systeem is uitgangspunt** voor de oplossingen die in toekomstbeeld aangedragen worden voor een klimaatbestendig en biodivers Kampen.

In dit toekomstbeeld sorteren we na 2032 voor op de autonome ontwikkeling van de huishoudensgroei. We voegen tussen 2032 en 2050 circa **3.500 woningen** toe. Na afronding van Reevedelta fase 1 en 2 **zetten we maximaal in op inbreiding en transformatie**, en onderzoeken hiervoor geschikte locaties voor de lange termijn. We denken hierbij bijvoorbeeld aan transformatie van het Ausntria terrein en het bedrijventerrein Spoorlanden, maar ook mogelijke verdichting rond de stations Kampen en Kampen-Zuid. Hier liggen kansen voor het creëren van **gemengde woon-werkgebieden**. Ook zoeken we meer oplossingen in woningsplitsen, optoppen en erfdelen. Door de woningbouwopgave grotendeels binnenstedelijk in te vullen, houden we het landschap rond de kernen onaangestast door verharding, waardoor we daar kunnen werken aan de invulling van andere opgaven. Dit betekent dat we **afzien van nieuwe uitbreidingen** buiten de bestaande stads- en dorpscontouren.

De toe te voegen woonmilieus in dit toekomstbeeld zijn **compact, klimaatinclusief en circulair** gebouwd. Door in **hogere dichtheden** te bouwen, hoeven we geen beroep te doen op het buitengebied. Op plekken waar het kan, gaan we meer de hoogte in. Zo gaan we slim met de beschikbare ruimte. We focussen op **kleinere woningen** voor de lokale starter en de senior, wat de doorstroom op gang brengt. Het toevoegen van (grote) grondgebonden eengezinswoningen gebeurt zeer beperkt. Daarnaast zetten we in op **Groen Groeit Mee**: bij het bouwen in het groen versterken we de bodem- en waterkwaliteit en is landschappelijke inpassing altijd randvoorwaardelijk. In de directe nabijheid van mobiliteitshubs (station Kampen en Kampen-Zuid) zetten we specifiek in op betaalbare appartementen voor jonge starters en studenten uit de gemeente en de regio. Daarnaast zetten we in de stadsranden in op flexwoningen op locaties die later terug worden gegeven aan de natuur.

In dit toekomstbeeld zetten we in op het **optimaliseren van het huidige voorzieningenniveau**. We concentreren en specialiseren het aanbod over twee clusters: de binnenstad van Kampen en het centrum van IJsselmuiden. Dit zorgt voor een kwaliteitsimpuls. Vanuit de dorpen zijn deze voorzieningen beter bereikbaar via veilige fietsroutes. Het regionale hoger onderwijs blijft per trein goed bereikbaar.

De **gezonde leefomgeving** krijgt in dit toekomstbeeld **topprioriteit**. Niet alleen vanwege de positieve gezondheidseffecten die een groene en natuurlijke leefomgeving bieden, maar ook vanwege de koppelkansen op het gebied van klimaatadaptatie en biodiversiteit. We zetten in op robuuste

groenstructuren die via **groen-blauwe inrikkers** het stedelijk gebied binnenkomen. Deze inrikkers verbinden de kernen met een gezond, beleefbaar en toegankelijk buitengebied. Hierbinnen besteden we ook aandacht aan **informele ontmoetingsplekken**. Zo is groen altijd dichtbij en zetten we in op het tegengaan van eenzaamheid.

Recreatie, landschap en erfgoed zetten we in om de **beleefbaarheid** (voor de mens) en de **kwaliteit van de natuur** (voor plant en dier) in het buitengebied te verbeteren. Zo maken we een **duidelijkere scheiding tussen rust en reuring**. We verbeteren de recreatieve fiets- en wandelroutes in het buitengebied en haken deze beter aan op het regionale netwerk. Daarnaast gaan we op zoek naar meer plekken voor **recreatieve 'parels' langs de IJssel**. Cultuurhistorische elementen vormen een belangrijk fundament voor het buitengebied en worden gekoppeld aan het aanpakken van de klimaat- en natuuropgaven.

We **verbreden ons economisch profiel** en gaan meer inzetten op de **vrijetijdseconomie**. Hiervoor is het van belang dat we de recreatieve potentie van de binnenstad, het buitengebied en de IJssel beter benutten. We koesteren het cultureel erfgoed in de binnenstad, vergroten het aantal aanlegplaatsen voor watergebonden recreatie, zoeken naar plekken voor rivierstrandjes met horeca (bijvoorbeeld bij Seveningen) en vergroten de mogelijkheden voor **dag- en verblijfsrecreatie als alternatief verdienmodel** in het buitengebied, in het bijzonder in de focusgebieden voor **extensivering nabij de Natura2000 gebieden**. Qua uitbreidingen van werklocaties zijn we in dit toekomstbeeld behoudend. We zetten het groene buitengebied maximaal in voor de klimaatopgaven. Om die reden bieden we **geen ruimte voor uitbreidingen van werklocaties of een tweede Zuiderzeehaven**. Ruimte voor bedrijvigheid zoeken we binnen de bestaande contouren via **herstructurering en intensivering**. Tegelijkertijd gaan we op deze plekken aan de slag met vergroening en verduurzaming. Zo gaan we ook hier slimmer om met de beschikbare ruimte. Industriële activiteiten op onwenselijke plekken faseren we zo veel mogelijk uit of verplaatsen we naar de havens. De trend van meer **thuiswerken** zet door, werkgevers faciliteren hybride werken en een heel groot deel van de werkende inwoners werkt een deel van de week thuis. Met deze strategie neemt de bedrijvigheid op natuurlijke wijze af en ontstaat binnen de huidige bedrijventerreinen meer ruimte de circulariteitsambities van de resterende bedrijvigheid.

We laten gefaseerd richting 2050 meer water toe in het gebied van de **glastuinbouw in de Koekoekspolder**. Omdat we minder droogmalen, faciliteren we innovatieve, drijvende kassen. Tegelijkertijd creëren we hier een nieuw natuurgebied, met aan de westelijke rand ruimte voor **waterrijk wonen in lage dichtheden** met veel groen.

We focussen ons in dit toekomstbeeld volledig op de omslag naar **duurzame mobiliteit**. Dit betekent dat we volop inzetten op het verbeteren van het OV en het fietsnetwerk. De stations worden belangrijke **mobiliteitshubs waar H-OV buslijnen, treinverbindingen en deelvervoer** samenkomen. Deze hubs vormen door de zeer goede bereikbaarheid de ideale locaties voor transformatie en verdichting: op deze locaties zetten we

daar extra op in. We investeren flink in het **(recreatieve en utilitaire) fietsnetwerk** en maken dit veiliger en sneller. Ook zorgen we voor een impuls die het fietsgebruik stimuleert door het verbeteren van de leefbaarheid door heel de gemeente, het comfort en het gemak voor fietsers. In dit kader onderzoeken we onder andere de mogelijkheden voor een nieuwe fietsbrug over de IJssel. Daarnaast varen we een **nieuwe koers op automobilititeit**. We werken met parkeervergunningen in de schilgebieden rondom het centrum (Brunnepe, Zuid), verlagen de parkeernorm bij nieuwbouwtwinkelingen en rollen deelmobiliteit sneller uit in de wijken. We gaan naar een autoluwe verkeerssituatie op de Zwolseweg en de IJsselkade, waardoor meer ruimte ontstaat voor de fiets en groen, en wordt het water van de IJssel beter beleefbaar.

**Zon-op-land** op voormalige landbouwgronden wordt altijd **landschappelijk ingepast** en er is altijd sprake van **meervoudig ruimtegebruik**, bijvoorbeeld in combinatie met wateropvang en natuurontwikkeling. Zo wordt de energietransitie aangegrepen om de biodiversiteit te verbeteren en de bodemdalingsopgave aan te pakken. Locatiekeuzes zijn altijd in harmonie met bodem- en wateromstandigheden. Om deze reden is energieopwek zo veel mogelijk geclusterd op een beperkt aantal plekken. Zo liggen vooral in de Mastenbroekerpolder veel kansen om zon-op-land **gepaard** te laten gaan **met wateropvang** en het tegengaan van bodemdaling. Uiteraard zetten we ook vol in op zon-op-dak – met name op de bedrijventerreinen – en op windenergie conform de vastgestelde zoekgebieden.

Natuur, klimaat en landschap krijgen prioriteit in dit toekomstbeeld. We nemen stevig de regie om de **transitie in het buitengebied** vorm te geven. Door scherpe keuzes op grondgebruik werken we enerzijds aan opgaven zoals bodemdaling, waterkwaliteit en het halen van natuurdoelen, anderzijds bieden we agrariërs langjarige duidelijkheid over waar ze aan toe zijn en zetten we hen nadrukkelijk in als beheerder van het landschap. We creëren robuuste **groen-blauwe dooradering en ecologische verbindingen**; de waterlopen en dijken vormen hierin belangrijke pijlers. Rond het Ganzendiep en in de Koekoekspolder creëren we nieuwe natuurgebieden en langs het Reevediep een nieuwe ecologische verbinding. Daarnaast werken we aan **kreekherstel** op Kampereiland. Op plekken gevoelig voor bodemdaling zetten we in op **vernatting**.

We kiezen er als gemeente voor duidelijke regie te voeren op de **landbouwtransitie** via zonering in het buitengebied. Extensivering van veehouderijen focust zich vooral op de **bufferzones rond Natura 2000-gebieden**, maar ook in de zones waar vernatting plaatsvindt. In deze zones verbreden agrarische ondernemingen hun verdienmodel met **nevenactiviteiten** (recreatie, horeca, landschapsbeheer, energieopwek); dit wordt maximaal gefaciliteerd. In de gehele gemeente geldt wordt ingezet op een omslag naar natuurinclusief (landschaps) boeren, waar altijd binnen de grenzen van natuur, milieu en leefomgeving wordt geproduceerd en de biodiversiteit een impuls krijgt. Vrijkomende agrarische bebouwing transformeert ten behoeve van landschapsversterking en natuurherstel d.m.v. herbestemming naar recreatie en rood-voor-groen-regelingen.

### Kanttekeningen

- Dit toekomstbeeld vraagt om een grote omslag van agrarische bedrijvigheid. Het draagvlak onder en een eerlijk toekomstperspectief voor agrariërs zijn belangrijke aandachtspunten. Daarnaast leunt de financiële haalbaarheid van deze transitie op politieke keuzes en steun vanuit het Rijk. Dit is in de huidige politieke context onzeker.
- De woningbouwopgave wordt in dit toekomstbeeld volledig binnen de stedelijke contouren ingevuld, ook door middel van transformatie van oude bedrijfspanden. Dergelijke ruimtelijke ontwikkelingen zijn kostbaar in geld en tijd, zeker in vergelijking met uitleglocaties. Daarnaast hebben de woonmilieus een hoger ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid; ook hier liggen risico's in haalbaarheid en betaalbaarheid.
- Hoewel geïnvesteerd wordt in een aantal hoogwaardige parken die onderling goed (ecologisch) verbonden zijn, gaat het volledig binnenstedelijk invullen van de woningbouwopgave waarschijnlijk ten koste van (kleinschalig) groen in stad en dorp. Dit kan negatieve effecten opleveren voor bijvoorbeeld hittestress en wateropvang.
- De omslag naar duurzame mobiliteit vraagt om een gedragsverandering van de inwoners van de gemeente Kampen. Indien de transitie van auto naar fiets en OV niet voldoende wordt gemaakt, blijven knelpunten in het huidige mobiliteitssysteem bestaan, met name qua autobereikbaarheid. Parkeren in de Kamper stadswijken is hierin ook een aandachtspunt.
- In dit toekomstbeeld ontstaat per saldo geen extra werkgelegenheid. Sterker nog, er kan werkgelegenheid in bepaalde sectoren verdwijnen uit de gemeente. Dit betekent dat de negatieve arbeidspendel waarschijnlijk verder zal dalen; meer mensen werken buiten de gemeente. Dit kan vervolgens zorgen voor extra vervoersbewegingen en kan negatieve effecten hebben op de verkeersveiligheid in de gemeente Kampen.
- Dit toekomstbeeld zet in op het oplossen van systeemopgaven op de lange termijn (woningtekort, energietransitie, transitie buitengebied, mobiliteitstransitie), maar dit zal door inwoners en ondernemers op korte termijn vaak niet zo ervaren worden.

### Milieu-effectscan door Witteveen + Bos (CONCEPT)

| Thema                                | Effect     | Toelichting                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------|------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Samenleving en veiligheid</b>     | <b>+</b>   | <div><div></div><div>Fietsveiligheid is nog een aandachtspunt in Kampen, dus het vergroten van de veiligheid van de fietsroutes is een goede verbetering.</div><div></div><div>Het clusteren van de voorzieningen kan ervoor zorgen dat het grootschalige aanbod van maatschappelijke en commerciële voorzieningen op goed niveau blijft.</div><div></div><div>Door de auto een wat minder prominente rol te geven in de stedelijke gebieden kan de veiligheid verbeteren.</div></div> |
| <b>Onderwijs en jeugd</b>            | <b>+</b>   | <div><div></div><div>Het toevoegen van appartementen voor jongeren en studenten rond het treinstation kan meer jongeren naar de gemeente trekken en de jongeren uit de gemeente helpen om de woningnood te verlichten. Daarnaast kan het studenten en kansen voor het hoger onderwijs in Kampen aantrekken.</div></div>                                                                                                                                                                |
| <b>Gezondheid en welzijn</b>         | <b>+ -</b> | <div><div></div><div>Door de mobiliteitstransitie en groen worden de kansen voor een gezonde leefstijl vergroot.</div><div></div><div>Wanneer er altijd groen op 5 minuten fietsafstand is, stimuleert dit gezond (fiets)gedrag.</div><div></div><div>Verdichting van het stedelijk gebied kan voor hitte-eilanden en dus meer hittestress zorgen.</div></div>                                                                                                                         |
| <b>Wonen</b>                         | <b>+</b>   | <div><div></div><div>Woningvoorraad speelt goed in op de aandachtsgroepen (jongeren, starters en ouderen).</div></div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Werken</b>                        | <b>-</b>   | <div><div></div><div>Stadsinbreiding en transformatie op bedrijventerreinen kan leiden tot minder werkgelegenheid.</div><div></div><div>Uitfasen van de glastuinbouw kan veel banen in de agrarische sector kosten.</div></div>                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Bereikbaarheid</b>                | <b>+ -</b> | <div><div></div><div>Bereikbaarheid OV en langzaam verkeer verbetert.</div><div></div><div>Bereikbaarheid voor de auto verslechtert door deze maatregelen.</div></div>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Cultuur, erfgoed en recreatie</b> | <b>+</b>   | <div><div></div><div>Door het beperken van bodemdaling en de cultuurhistorische waarden als een belangrijk fundament te hebben bij nieuwe ontwikkelingen, kunnen cultureel historische landschappen en kenmerken behouden worden en kan de staat verbeterd worden.</div></div>                                                                                                                                                                                                         |
| <b>Duurzaamheid en energie</b>       | <b>++</b>  | <div><div></div><div>Veel focus op (grootschalige) hernieuwbare energie, waardoor er een goede slag geslagen kan worden om de klimaatdoelen te behalen.</div><div></div><div>Veel focus op duurzaam mobiliteitsnetwerk, waardoor autogebruik beperkt kan worden en er meer gebruik wordt gemaakt van het openbaar vervoer en de fiets.</div></div>                                                                                                                                     |
| <b>Water en bodem</b>                | <b>++</b>  | <div><div></div><div>Uitfasering van glastuinbouw kan verdere bodemdaling in de toekomst beperken.</div><div></div><div>Transformatie van (zware) industrie naar woningbouw en banen in de recreatieve sector kunnen ervoor zorgen dat de waterkwaliteit verbetert.</div><div></div><div>Meer groenblauwe structuren in het landschap en in de stedelijke gebieden kan ervoor zorgen dat de waterkwaliteit verbetert en bodemdaling wordt beperkt.</div></div>                         |
| <b>Natuur en landschap</b>           | <b>++</b>  | <div><div></div><div>Door het verbeteren van de robuuste groenstructuur verbetert de kwaliteit van natuur, ook in het stedelijk gebied.</div><div></div><div>Het verbeteren van de robuuste groenstructuur is goed voor biodiversiteit en ecologie.</div><div></div><div>Door vrijkomende agrarische bebouwing (VAB) in te zetten voor natuurherstel, kan de kwaliteit van de natuur verbeteren.</div></div>                                                                           |